

СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Світові тенденції демократизації та гуманізації суспільних відносин, підтримувані світовим співтовариством з допомогою спеціальних програм, політико-правових актів та політичних інститутів, сприяють формуванню в Україні горизонтальних громадянських структур, відносно незалежних від держави. Однак їх позитивний вплив розрахований на тривалий період і цілком може бути дезавуований внутрішніми умовами країни. Внутрішні фактори – такі, як історична спадщина, особливості національного менталітету, стан виробництва та рівень продуктивності суспільної праці, благоустрій народу й соціальна структура суспільства, – містять в собі значною мірою негативний вплив на суспільство, заважають становленню самостійних об'єднань громадян. Вони виявляються безпосередньо й реально, в кожен момент часу, тому їх вплив має визначальний (негативний) характер.

В Україні почався процес формування нових самодіяльних об'єднань громадян на всіх основних рівнях: вищому – в системі інститутів влади, в тому числі в органах взаємодії з державним апаратом; на рівні здійснення всіх наданих Конституцією прав і свобод громадян як індивідуумів; в системі місцевого самоврядування. Виникають перші прояви опозиційності громадянського суспільства державі, і спільними зусиллями утворюються початкові механізми співробітництва.

Громадянське суспільство робить перші кроки у політичній сфері, тому пріоритет держави над громадянським суспільством в Україні зберігається – і в цьому виявляється одна з найсуттєвіших відмінностей національної моделі громадянського суспільства від західноєвропейської. В структурі українського громадянського суспільства згідно із західноєвропейським зразком можна виділити всі елементи: масові акції позитивного й негативного характеру, самодіяльні інститути, об'єднання у сфері міжособистісних відносин.

Отже, формами самопрояву громадянського суспільства можуть бути як інститути, так і безпосередні акти самодіяльного населення, що з'являються у побутовому та громадському житті, в економічній, соціальній, духовній та політичній сферах, а також у суспільних (конструктивних) та антисуспільних (корпоративних, етнічних, територіальних та ін.) утвореннях. При всьому різноманітті функцій, що їх виконує громадянське суспільство, головне його призначення полягає у захисті безпосередніх інтересів громадян, а також контролі над державою, попередженні узурпації влади, стримуванні чиновників від зловживань.

Список використаних джерел

1. Грамчук А.В. Об'єктивні умови формування громадянського суспільства в сучасній Україні. Актуальні проблеми політики: Зб. наукових праць Одеської національної юридичної академії. Одеса: Юридична література. 2000. Вип. 9. С. 136 – 141.
2. Грамчук А.В. Вплив світових тенденцій на становлення громадянського суспільства в Україні. Політологічний вісник: Зб. наукових праць Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Київ. 2000. С.29 – 34.
3. Кузнецов С.С. Особливості легітимності політичної влади у перехідні періоди розвитку держави та суспільства. Актуальні проблеми політики. Одеса, 2008. Вип. 33. С. 371-175.